9.1.7
10a (משנה ד') → 11b (מלאכת שמים)

1) וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו **לָמָּה תִּתְרָאוּ**: *בראשית מב, א*
2) וַיְשַׁלַּח אֶת אֶחָיו וַיֵּלְכוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם **אַל תִּרְגְּזוּ בַּדָּרֶךְ**: *בראשית מה, כד*
3) וַיְהִי הֵמָּה הֹלְכִים **הָלוֹךְ וְדַבֵּר** וְהִנֵּה **רֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ** וַיַּפְרִדוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמָיִם: *מלכים ב ב, יא*
4) **הַבֹּקֶר אוֹר** וְהָאֲנָשִׁים שֻׁלְּחוּ הֵמָּה וַחֲמֹרֵיהֶם: *בראשית מד, ג*
5) **בְּרֶעָב פָּדְךָ מִמָּוֶת** וּבְמִלְחָמָה מִיְּדֵי חָרֶב: *איוב ה, כ*
6) וּלְיוֹסֵף יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים **בְּטֶרֶם תָּבוֹא שְׁנַת הָרָעָב** אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ אָסְנַת בַּת פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אוֹן: *בראשית מא, נ*
7) וְהִנֵּה שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה הָרֹג בָּקָר וְשָׁחֹט צֹאן אָכֹל בָּשָׂר וְשָׁתוֹת יָיִן **אָכוֹל וְשָׁתוֹ כִּי מָחָר נָמוּת**: וְנִגְלָה בְאָזְנָי ה' צְבָאוֹת **אִם יְכֻפַּר הָעָוֹן הַזֶּה** לָכֶם עַד תְּמֻתוּן *ישעיהו כב, יג-יד*
8) אֵתָיו אֶקְחָה יַיִן וְנִסְבְּאָה שֵׁכָר וְהָיָה כָזֶה יוֹם מָחָר גָּדוֹל יֶתֶר מְאֹד: הַצַּדִּיק אָבַד וְאֵין אִישׁ שָׂם עַל לֵב וַאֲנָשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאֵין מֵבִין **כִּי מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף הַצַּדִּיק**: *שם נו:יב-נז:א*
9) **וִידֵי מֹשֶׁה כְּבֵדִים וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיָּשִׂימוּ תַחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ** וְאַהֲרֹן וְחוּר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ: *שמות יז, יב*
10) כִּי **אֶבֶן מִקִּיר תִּזְעָק** וְכָפִיס מֵעֵץ יַעֲנֶנָּה: *חבקוק ב, יא*
11) **כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ** לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ: *תהלים צא, יא*
12) אַל תֹּאמֵינוּ בְרֵעַ אַל תִּבְטָחוּ בְּאַלּוּף **מִשֹּׁכֶבֶת חֵיקֶךָ** שְׁמֹר פְּתָחֵי פִיךָ: *מיכה ז, ה*
13) **אַתֶּם עֵדַי נְאֻם ה'** וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בָּחָרְתִּי לְמַעַן תֵּדְעוּ וְתַאֲמִינוּ לִי וְתָבִינוּ כִּי אֲנִי הוּא לְפָנַי לֹא נוֹצַר אֵל וְאַחֲרַי לֹא יִהְיֶה: *ישעיהו מג, י*
14) הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט **אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל** צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא: *דברים לב, ד*
15) **בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם** לְדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ: *איוב לז, ז*
16) לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאתִי וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי **לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ** תִּזְכֶּה בְּשָׁפְטֶךָ: *תהלים נא, ו*
17) וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה וְכִפֶּר עָלָיו **מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנָּפֶשׁ** וְקִדַּשׁ אֶת רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא: *במדבר ו, יא*
18) כָּל יְמֵי נֶדֶר נִזְרוֹ תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ עַד מְלֹאת הַיָּמִם אֲשֶׁר יַזִּיר לַה' **קָדֹשׁ יִהְיֶה** גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ: *במדבר ו, ה*
19) לֹא אֶעֱשֶׂה חֲרוֹן אַפִּי לֹא אָשׁוּב לְשַׁחֵת אֶפְרַיִם כִּי אֵל אָנֹכִי וְלֹא אִישׁ **בְּקִרְבְּךָ קָדוֹשׁ** וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר: *הושע יא, ט*
20) **גֹּמֵל נַפְשׁוֹ אִישׁ חָסֶד** וְעֹכֵר שְׁאֵרוֹ אַכְזָרִי: *משלי יא, יז*

I. משנה ד: 1st set of 3 fasts (בה"ב), beginning on יז במרחשון (if no rain has fallen)
- a. *Fasts (even of individuals)*: always begin on ב', so as not to destabilize the market (on ה')
  - 1. *Fasting*: is suspended on ר"ח and days mentioned in מגילת תענית
    - a. *Only for*: select individuals, i.e. community leaders
      - i. *Including*: תלמידים (scholars); re: a non-scholar acting like a תלמיד
        - a. *ר"מ*: permissible
        - b. *ר' יוסי*: laudatory (since it's a painful "self-promotion")
    - b. *Framework*: daytime only;
      - i. *No prohibition*: of working, bathing, anointing, shoes or marital relations

II. משנה ה: 2nd set of 3 fasts (בה"ב), beginning on ר"ח כסלו (if no rain has fallen) – as per i.-iii. Above

III. ברייתא: situations which necessitate completing a fast in spite of circumstances
- a. *Fasting*: for a cause which is healed mid-fast – complete the fast
- b. *Going*: from or to a town where they are fasting
  - 1. *If*: he forgot and ate – don't eat publicly as per v1
    - a. *Note*: contradiction between vv. 2/3 re: studying while traveling
      - i. *Reconciliation*: reading/reviewing acceptable, analysis not
      - ii. *Advice of יעקב*: don't take large steps and enter the city during the day (v4)
    - b. *ר' חייא*: when traveling, eat no more than during a famine
      - i. *Not good*: to walk on a full stomach (→ on a boat is ok)
        - a. *Concern*: might run out of food (→ going from town to town is ok)

IV. Assorted מימרות regarding importance of participating with צבור in communal troubles (vv. 5-13)
- a. *Nature of*: ה's justice (vv. 14-16) with רשעים וצדיקים vis-à-vis reward and punishment

V. Status of one who takes upon himself a (voluntary) fast:
- a. *שמואל*: sin as per ר"א הקפר's interpretation of נזיר (v. 17 – v. 18 refers to letting hair grow out)
- b. *ר"א*: קדוש (v18-as long as he can safely fast as per v19); v17 -- טומאת מת
- c. *ר"ל*: considered a חסיד as per v20
  - 1. *ר' ששת*: students should not fast – (also ר"ל – they diminish their study)
  - 2. *ר' ירמיה בר אבא*: there is no תענית צבור in בבל except ט' באב (all fast days are תענית יחיד)

 © Yitzchak Etshalom 2014